

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Faisala Husseiniho v právní věci žalobce: **Dr. K. Č., MBA, LL.M.**, zastoupený JUDr. Petrem Šťovíčkem, Ph.D., advokátem se sídlem Malostranské náměstí 5/28, Praha 1, proti žalovanému: **Katastrální úřad pro Plzeňský kraj**, se sídlem Radobyčická 2465/12, Plzeň, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **Státní pozemkový úřad**, se sídlem Husinecká 1024/11a, Praha 3, zastoupené JUDr. Martinem Páskem, Ph.D., advokátem se sídlem Opletalova 1284/37, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti osoby zúčastněné na řízení proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 9. 1. 2025, č. j. 57 A 75/2024–67,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Osoba zúčastněná na řízení **je p o v i n n a** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti v celkové výši 6 134,70 Kč, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce JUDr. Petra Šťovíčka, advokáta.
- III. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce podal ke Krajskému soudu v Plzni (dále jen „*krajský soud*“) žalobu proti nečinnosti žalovaného, kterou se domáhal, aby krajský soud uložil žalovanému povinnost, aby rozhodl o návrhu žalobce na povolení vkladu vlastnického práva v řízení vedeném Katastrálním úřadem pro Plzeňský kraj, Katastrálním pracovištěm Klatovy, pod sp. zn. V-2914/2024-404.

[2] Krajský soud rozsudkem ze dne 9. 1. 2025, č. j. 57 A 75/2024–67, žalobě vyhověl a žalovanému uložil povinnost rozhodnout ve výše uvedené věci do 15 dnů od právní moci rozsudku.

[3] Krajský soud nejprve rekapituloval průběh správního řízení. Dne 17. 5. 2024 podal žalobce žalovanému návrh podle § 14 zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (dále jen „*katastrální zákon*“), jímž se domáhal povolení vkladu svého vlastnického práva do katastru nemovitostí. K návrhu přiložil pravomocný rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 4. 4. 2024, č. j. 10 Co 180/2022-1747 (dále jen „*civilní rozsudek KS*“), jímž byl nahrazen projev vůle osoby zúčastněné na řízení (dále i jako „*převodce*“) uzavřít s žalobcem smlouvu o převodu nemovitostí. Žalovaný podle § 64 odst. 1 písm. c) správního řádu řízení o návrhu žalobce usnesením ze dne 26. 7. 2024 (dále jen „*usnesení o přerušení*“) přerušil do pravomocného skončení řízení o předběžné otázce vedené Nejvyšším soudem ve věci návrhu převodce na odklad právní moci civilního rozsudku KS. Odvolání žalobce proti usnesení o přerušení zamítl Zeměměřičský a katastrální inspektorát v Plzni rozhodnutím ze dne 19. 9. 2024, č. j. ZKI PL-O-14/593/2024-3, a usnesení o přerušení potvrdil (dále jen „*odvolací rozhodnutí*“). Usnesením ze dne 11. 11. 2024, č. j. ZKI PL-N-1/770/2024-3, Zeměměřičský a katastrální inspektorát v Plzni nevyhověl žádosti žalobce ze dne 24. 10. 2024 o uplatnění opatření proti nečinnosti žalovaného.

[4] Krajský soud poté vymezil jádro sporu tak, že pokud by bylo řízení přerušeno nezákonně (výše definovaným usnesením o přerušení), lhůta k vydání rozhodnutí žalovanému ke dni vydání rozsudku marně uplynula. Konstatoval, že žalovaný v usnesení o přerušení uvedl, že pokud dovolací soud návrhu převodce vyhová, žalovaný zamítne návrh žalobce podle § 17 odst. 1 písm. b) katastrálního zákona. Při posouzení důvodnosti přerušení řízení vycházel krajský soud též z odvolacího rozhodnutí, které odkazuje na nález Ústavního soudu ze dne 5. 1. 2021, sp. zn. III. ÚS 3804/2019 (dále jen „*nález ÚS z ledna 2021*“), a akcentuje, že rozhodnutí o povolení vkladu do katastru nemovitostí závisí na rozhodnutí dovolacího soudu o návrhu na odklad právní moci civilního rozsudku KS.

[5] Podle krajského soudu, pokud byl projev vůle nahrazen civilním rozsudkem KS, je titulem pro zápis práva do katastru nemovitostí takto uzavřená smlouva, tedy svou podstatou soukromoprávní listina dle závěrů výše odkazovaného nálezu Ústavního soudu. Dle krajského soudu měl žalovaný zkoumat právě jen, zda k okamžiku podání návrhu na vklad žalobcem (dne 17. 5. 2024) obsah civilního rozsudku KS představující smlouvu o převodu nemovitostí odůvodňuje vklad těch práv do katastru, která navrhuje žalobce ve svém návrhu.

[6] Poté krajský soud zkoumal povahu usnesení Nejvyššího soudu o odkladu právní moci. Konstatoval, že dle příslušných ustanovení občanského soudního řádu („*o. s. ř.*“) účinky tohoto usnesení nastávají teprve s jeho doručením. Pro žalovaného to znamená, že, vydá-li Nejvyšší soud usnesení, jímž odloží právní moc civilního rozsudku KS, bude jeho právní moc odložena ode dne právní moci takového usnesení Nejvyššího soudu. Takové usnesení Nejvyššího soudu se tedy nijak nedotkne stavu ke dni podání návrhu žalobcem, neboť nemá zpětné účinky. Proto dle krajského soudu na rozhodnutí žalovaného o návrhu žalobce nemůže mít (vyhovující i zamítavé) rozhodnutí Nejvyššího soudu o návrhu převodce na odklad právní moci civilního rozsudku KS žádný vliv. Žalovaný tedy přerušil řízení nedůvodně.

pokračování

[7] Krajský soud shrnul, že dle § 17 odst. 1 písm. b), odst. 5 a § 18 odst. 1 katastrálního zákona je žalovaný povinen zkoumat, zda obsah civilního rozsudku KS odůvodňoval navrhovaný vklad podle stavu k okamžiku 9:00 hodin dne 17. 5. 2024. Skutečnosti nastalé po tomto okamžiku nemohou rozhodnutí žalovaného ovlivnit, ledaže by právní předpis stanovil, že právě tyto skutečnosti mají za následek ztrátu právních účinků návrhu. Pro katastrální úřad je rozhodný výlučně stav v okamžiku podání návrhu na vklad; jeho následné změny (včetně opravy údajů katastru) nejsou relevantní – k tomu krajský soud odkázal na konkrétní judikaturu Nejvyššího soudu.

[8] Proti rozsudku krajského soudu podává převodce – osoba zúčastněná na řízení (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního („s. ř. s.“).

[9] Stěžovatel poukazuje na to, že jednou z podmínek vkladu je, aby civilní rozsudek KS byl pravomocný a vykonatelný. Pokud by Nejvyšší soud rozhodl o odkladu právní moci tohoto rozsudku, nebylo by možné takový rozsudek za vkladovou listinu považovat, neboť by neměla veškeré náležitosti potřebné pro zápis vlastnického práva do katastru nemovitostí. Žalovaný postupoval v souladu se zákonem, pokud řízení přerušil.

[10] Podle stěžovatele krajský soud nesprávně vyložil účinky návrhu na odklad právní moci civilního rozsudku KS. Ačkoli rozhodnutí Nejvyššího soudu o odkladu právní moci nepůsobí zpětně, jeho význam spočívá v tom, že odložením právní moci se zpochybní závaznost rozsudku jako vkladové listiny. Žalovaný je povinen dbát na to, aby podkladové listiny byly vykonatelné a právně bezchybné. Pokud o tomto existuje nejistota, je přerušování vkladového řízení legitimní a v souladu s § 17 odst. 1 písm. b) katastrálního zákona. Krajský soud chápe princip rozhodování podle stavu ke dni podání návrhu na vklad příliš zúženě, což neodpovídá potřebě zajistit právní jistotu všech účastníků řízení.

[11] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti ji označuje za „nedůvodnou i nepřipustnou“ a ztotožňuje se se závěry napadeného rozsudku. Podle žalobce bylo přerušování vkladového řízení kvůli možnému rozhodnutí dovolacího soudu o odkladu právní moci civilního rozsudku KS nezákonné. V této souvislosti odkazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž přiznání odkladného účinku nepůsobí zpětně.

[12] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejich rozsahu a uplatněných důvodů. Ve věci přitom rozhodl bez jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Spornou otázkou v nyní projednávané věci je, zda žalovaný přerušil vkladové řízení v souladu se zákonem, neboť vyčkával rozhodnutí Nejvyššího soudu o odložení právní moci civilního rozsudku KS.

[15] Podle § 10 katastrálního zákona *právní účinky zápisu nastávají k okamžiku, kdy návrh na zápis došel příslušnému katastrálnímu úřadu.*

[16] Podle § 17 odst. 1 písm. b) téhož zákona *ve vkladovém řízení katastrální úřad zkoumá u vkladové listiny, která je soukromou listinou, zda (...) její obsah odůvodňuje navrhovaný vklad.*

[17] Podle nálezu ÚS z ledna 2021 „[r]ozhodovaly-li soudy o nahrazení projevu vůle k uzavření smlouvy, která podle jejich zjištění měla být, ale nebyla uzavřena podle zákona o půdě, nemohou v rámci takto vymezeného nároku podle uvedeného zákona fakticky (včetně nahrazení rozhodnutí správního úřadu) rozhodovat, jako by šlo o žalobu na určení vlastnického práva k pozemku“ (odstavec 27 tohoto nálezu). Z nálezu též plyne, že na rozhodování soudu o nahrazení projevu vůle je třeba aplikovat § 161 odst. 3 o. s. ř.

[18] Podle posledně uvedeného ustanovení *pravomocné rozsudky ukládající prohlášení vůle nahrazují toto prohlášení.*

[19] Podle § 64 odst. 1 písm. c) správního řádu *řízení správní orgán může řízení usnesením přerušit (...) probíhá-li řízení o předběžné otázce.*

[20] Nejvyšší správní soud v obecnosti souhlasí se stěžovatelem, že jednou z podmínek vkladu je, aby civilní rozsudek KS byl pravomocný a vykonatelný. Souhlasí též s tím, že pokud by Nejvyšší soud již rozhodl o odkladu právní moci tohoto rozsudku a příslušné usnesení by bylo doručeno žalovanému, nebylo by možné civilní rozsudek KS za vkladovou listinu považovat, neboť by nebyla závazná (srov. § 159a o. s. ř.).

[21] V tomto ohledu je nutné korigovat závěr krajského soudu, podle něhož by případné rozhodnutí Nejvyššího soudu o odkladu právní moci civilního rozsudku nemohlo mít vliv na rozhodnutí žalovaného. Je sice pravdou, že podle § 17 odst. 5 katastrálního zákona posuzuje katastrální úřad vkladové listiny podle stavu, jaký tu byl v okamžiku podání návrhu na vklad, to ovšem neznamená, že nemůže zohlednit skutečnosti, které nastanou po podání návrhu na vklad, pokud tyto skutečnosti působí zpětně do okamžiku podání návrhu na vklad. *Ad absurdum* by totiž jinak katastrální úřad nemohl přihlídnout ani např. k případnému odstoupení od smlouvy nebo zrušení rozsudku, který měl sloužit jako vkladová listina, pokud by k nim došlo po podání návrhu na vklad.

[22] Krajský soud v napadeném rozsudku uvedl, že rozhodnutí Nejvyššího soudu o odložení právní moci civilního rozsudku KS by se nemohlo dotknout stavu, jaký tu byl v okamžiku podání návrhu na vklad, jelikož by působilo pouze do budoucna. Vycházel přitom z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2024, č. j. 5 Afs 287/2023–30 (rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), který se zabýval účinky usnesení o přiznání odkladného účinku žaloby nebo kasační stížnosti podle § 73 odst. 2 a § 107 s. ř. s. Zdejší soud souhlasí s tím, že závěry judikatury Nejvyššího správního soudu ohledně účinků přiznání odkladného účinku žaloby nebo kasační stížnosti lze analogicky vztáhnout i na odklad právní moci rozhodnutí napadeného dovoláním podle § 243 o. s. ř., jelikož se jedná o obdobný institut. Krajský soud však z uvedeného rozsudku vyvodil nesprávný závěr.

pokračování

[23] Nejvyšší správní soud se v rozsudku č. j. 5 Afs 287/2023–30, ztotožnil s názorem, že „*přiznáním odkladného účinku žaloby se pozastavují ty účinky napadeného rozhodnutí, které se dosud neprojeví (tj. ex tunc); usnesení o odkladném účinku však zpětně nemůže změnit již nastalý stav ovlivněný napadeným rozhodnutím, tzn. nemůže zvrátit skutečnosti, které již nastaly (zde působí odkladný účinek ex nunc)*“. Obdobně v právní větě k tomuto rozsudku Nejvyšší správní soud uvedl, že „*[p]řiznáním odkladného účinku se ex tunc pozastavují účinky napadeného rozhodnutí, které se dosud neprojeví, nerevidují se však ty, které již nastaly*“. Z uvedeného tedy vyplývá, že přiznání odkladného účinku (resp. odklad právní moci rozhodnutí) působí ve vztahu k účinkům napadeného rozhodnutí, které se doposud neprojeví, i zpětně (tj. *ex tunc*). Pokud by tedy v kontextu nyní projednávané věci například došlo k zapsání žalobcova vlastnického práva na základě civilního rozsudku KS (nastaly účinky civilního rozsudku KS), nebyl by pozdější odklad jeho právní moci Nejvyšším soudem důvodem pro výmaz tohoto práva (tj. revizi účinků civilního rozsudku KS). Pokud by ovšem bylo o odkladu právní moci rozhodnuto před rozhodnutím o povolení vkladu (účinky civilního rozsudku KS by se ještě neprojeví), nemohl by žalovaný vklad následně povolit, jelikož účinky rozsudku by byly odkladem jeho právní moci pozastaveny (*ex tunc*).

[24] Pro výše uvedený závěr svědčí i skutečnost, že Nejvyšší soud v některých případech rozhoduje o odkladu právní moci rozhodnutí odvolacích soudů právě s odůvodněním, že „*[p]rávní vztahy týkající se předmětných nemovitostí by měly i vzhledem k principu materiální publicity zápisů provedených v katastru nemovitostí zůstat do doby rozhodnutí o dovolání v této věci z pohledu stavu zápisu v katastru nemovitostí nezměněny*“ (viz usnesení ze dne 31. 7. 2019, sp. zn. 22 Cdo 2331/2019; ze dne 4. 6. 2019, sp. zn. 22 Cdo 1738/2019; a ze dne 30. 10. 2019, sp. zn. 32 Cdo 3237/2019; rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou dostupná na www.nsoud.cz). Pokud by také odklad právní moci rozhodnutí odvolacího soudu Nejvyšším soudem nemohl nijak rozhodnutí katastrálního úřadu o povolení vkladu ovlivnit, pak by odklad právní moci u takových rozhodnutí fakticky ztrácel smysl. K podání návrhu na vklad totiž zpravidla dojde dříve, než může Nejvyšší soud o odkladu právní moci rozhodnout.

[25] Výrok napadeného rozsudku v nyní projednávané věci však i přesto ob stojí. Stěžovatel totiž ze správné premisy (odklad právní moci civilního rozsudku KS by měl vliv na rozhodnutí o povolení vkladu) vyvozuje nesprávné důsledky, že žalovaný musel s ohledem na podaný návrh na odklad právní moci civilního rozsudku KS vkladové řízení přerušit a vyčkat rozhodnutí Nejvyššího soudu o tomto návrhu. Takový postup z uvedené premisy neplyne.

[26] Aby takový postup z premisy plynul, muselo by být rozhodnutí Nejvyššího soudu o odkladu právní moci být předběžnou otázkou ve smyslu § 64 odst. 1 písm. c) správního řádu. Tak tomu ovšem není. Touto otázkou totiž může být pouze otázka, bez jejíhož vyřešení nelze v řízení pokračovat a rozhodnout ve věci (viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2023, č. j. 2 Azs 103/2021–28, č. 4548/2024 Sb. NSS; srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 8. 2024, č. j. 5 Azs 98/2024–32). V nyní projednávané věci měl žalovaný k dispozici v okamžiku svého rozhodování pravomocný civilní rozsudek KS, jenž byl způsobilý sloužit jako vkladová listina dle § 15 odst. 1 písm. a) katastrálního zákona, a skutečnost, že právní moc

tohoto rozsudku by mohla být v budoucnu Nejvyšším soudem odložena žalovanému nebránila, aby o povolení vkladu rozhodl.

[27] Z výše uvedeného tedy plyne, že žalovaný neměl zákonný důvod pro přerušení řízení dle § 64 odst. 1 písm. c) správního řádu a krajský soud tedy rozhodl správně, pokud usnesení o přerušení řízení shledal nezákonným a uložil žalovanému, aby rozhodl ve stanovené lhůtě (výrokem I. napadeného rozsudku). To, že nezákonnost usnesení o přerušení řízení spočívá v jiných okolnostech, než usuzoval krajský soud, není důvodem ke zrušení napadeného rozsudku.

[28] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou, a to dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.

[29] O návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud nerozhodoval, protože o samotné kasační stížnosti bylo rozhodnuto bez zbytečného prodlení po provedení všech nezbytných přípravných procesních úkonů. Za této situace by rozhodnutí o odkladném účinku bylo nadbytečné a neúčelné.

[30] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 téhož zákona. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů mu nenáleží. Stěžovatel (v řízení o žalobě v postavení osoby zúčastněné na řízení) se domáhal zrušení rozsudku krajského soudu, kterým bylo vyhověno žalobci. Nelze tedy dospět k jinému závěru, než že v řízení o kasační stížnosti stojí stěžovatel na straně žalovaného, proti žalobci. Řízení o kasační stížnosti je řízením kontradiktorním a žádný z účastníků tak logicky nemůže být „procesně indiferentní“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2010, č. j. 2 As 15/2009-242, č. 2020/2010 Sb. NSS).

[31] Zamítnutí kasační stížnosti je nutné považovat za procesní úspěch žalobce, kterému proto svědčí vůči stěžovateli právo na náhradu nákladů řízení, jež důvodně vynaložil (shodně viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2023, č. j. 1 As 234/2022-51).

[32] Výše náhrady nákladů řízení přiznaná žalobci je představována náklady na jeho právní zastoupení. Pro určení výše těchto nákladů se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“). Zástupce žalobce učinil v řízení o kasační stížnosti jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu, a to vyjádření ke kasační stížnosti stěžovatele. Za tento úkon mu náleží odměna podle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bod 5 advokátního tarifu, tedy částka 4 620 Kč. Dále mu náleží paušální náhrada hotových výdajů na jeden úkon právní služby ve výši 450 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Žalobce v řízení uplatňoval také náklady na úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu, tedy převzetí a příprava zastoupení. Tentýž právní zástupce však žalobce zastupoval již v řízení před krajským soudem. Nejvyšší správní soud proto nepovažuje tyto náklady za účelně vynaložené a z tohoto důvodu jejich náhradu žalobci nepřiznal. Zástupce žalobce doložil, že je plátcem daně z přidané hodnoty (§ 14a odst. 1 advokátního tarifu), a proto součástí nákladů tvoří rovněž tato daň ve výši 1 064,70 Kč, tj. 21 % z částky 5 070 Kč (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Celkem je tedy stěžovatel povinen zaplatit

pokračování

žalobci na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti částku 6 134,70 Kč, a to k rukám jeho zástupce. Ke splnění této povinnosti stanovil Nejvyšší správní soud přiměřenou lhůtu třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok II. tohoto rozsudku).

[33] Žalovaný v řízení o kasační stížnosti vystupoval na téže straně jako procesně neúspěšný stěžovatel. Z tohoto pohledu byl žalovaný rovněž procesně neúspěšný a právo na náhradu nákladů mu nenáleží (výrok III. tohoto rozsudku).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 5. března 2025

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu